

(який/яку вони довели ставши до лав Національної поліції), й сприяло би більш якісній роботі в подальшому.

Підсумовуючи, можна сказати: для більш якісної підготовки фахівців з кібербезпеки потрібно враховувати академічні та професійні вимоги до спеціалістів в галузі програмування, комп'ютерних наук та інформаційно-комунікаційних технологій, а також у супутніх галузях. Тому майбутніх кіберполіцейських потрібно навчити нестандартно мислити, добре володіти іноземною мовою, щоб спілкуватися зі своїми колегами з інших країн для ознайомлення з зарубіжним досвідом в галузі боротьби з кіберзлочинністю. Потрібно ознайомлювати курсантів з методиками сертифікації, експертизи та проведення спеціальних досліджень (в тому числі з використанням паралельних та квантових обчислювальних середовищ) засобів і систем кібернетичного захисту інформаційних ресурсів.

Список бібліографічних посилань

1. Бортник С. М. Проблеми підготовки кадрів для підрозділів кіберполіції України. Головна сторінка DSpace. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12904/Problemy%20pidhotovky%20kadriv_Bortnyk_2019.pdf?sequence=1∓isAllowed=y.

Світлана Анатолівна МАСЛЕННИКОВА,

аспірантка Харківського національного університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА, НІМЕЧЧИНИ ТА ФРАНЦІЇ)

В мовах введення в Україні воєнного стану велике значення надається діяльності поліції щодо оборони територіальної цілісності держави від збройної агресії, наданні допомоги Збройним силам України у гідній відсічі ворогу, а також забезпеченні безпеки громадян, швидкому реагуванню на порушення прав громадян від протиправних посягань, своєчасному і об'єктивному розкриттю адміністративних й кримінальних правопорушень. Отже, ефективне виконання покладених на поліцію завдань залежить від рівня їх професійної підготовки.

Відзначимо, щ на сьогодні для сучасної системи вищої освіти в Україні характерно наближення освітнього процесу до європейських вимог і стандартів підготовки фахівців, особливо якщо мова йде про професійну підготовку кандидатів на службу у слідчі підрозділи Національної поліції.

У руслі розвитку освітніх процесів в країні велика роль відводиться вищим навчальним закладам системи МВС зі специфічними умовами навчання, в яких здійснюється підготовка поліцейських. Проте, є ряд проблем підготовки поліцейських для слідчих підрозділів, а саме: передчасний та неякісний відбір кандидатів на вакантні посади; недосконалість системи відбору кадрів на службу до поліції; відсутність у тексті нормативно-правових актів роз'яснення, в чому полягає відмінність повноважень слідчих та дізнавачів тощо [1, с. 212].

Враховуючи усі ці обставини, на нашу думку, слід звернутися до провідного досвіду країн-членів Європейського Союзу, таких як Польща, Німеччина та Франція, у питанні підготовки кадрів для органів поліції з можливістю використання цього досвіду в Україні.

Під час розробки системи підготовки поліцейських у Польщі, її структури та методів навчання використовувався досвід поліції Франції, Німеччини та ін. Відповідно до Закону про поліцейську службу в поліції може служити громадянин Республіки Польща з доброю репутацією, який не відбував покарання, має середню освіту, а також фізичні та розумові

здібності, достатні, щоб служити у збройних формуваннях і дотримуватися особливої службової дисципліни. Підготовка поліцейських починається з початкової професійної освіти, обов'язкової для початківців. Крім того, підготовкою працівників поліції на базовому рівні можуть займатися відділи та самостійні підрозділи поліції та поліцейські навчальні центри, які можуть створюватися в деяких воєводських комендатурах. У процесі подальшої служби поліцейські можуть підвищувати спеціалізовані професійні знання у рамках професійних навчальних курсів [3].

У свою чергу, у Франції існує досить розгалужена структура поліції – як національної, так і муніципальної. Загальне керівництво цією багатопрофільною системою здійснює Міністерство внутрішніх справ. У його складі серед інших галузевих керівних структур діє дирекція особового складу та навчальних закладів поліції. Вона здійснює загальне управління роботою з персоналом органів і підрозділів поліції, визначає поточні та прогностичні параметри розвитку й організації навчального процесу відомчих закладів освіти [2]. Отже, головними напрямками їх роботи є підготовка кваліфікованих кадрів для адміністративної та кримінальної або судової поліції.

Слід визнати, що слідчі органи поліції Німеччини працює в складі Міністерства внутрішніх справ, яке має компетенцію, значно ширшу за компетенції поліції інших розвинених країн світу, і фактично контролює всі сфери внутрішнього життя країни. У відповідності до цього побудовано і національну систему підготовки кадрів поліції. Усе це накладає свою специфіку на підготовку кадрів поліції, яка здійснюється в навчальних закладах, що традиційно мають назву поліцейських академій. Кадри поліції готуються діяти в умовах жорсткого контролю з боку спеціальних агентств, відповідальних за законність і гласність у роботі правоохоронних органів. Це вимагає особливого професіоналізму, а також високих особистих моральних якостей [3].

Отже, спільним для підготовки кадрів для органів поліції у більшості європейських країн є те, що по своїй суті основні принципи побудови систем підготовки поліцейських відповідають їх типологічним особливостям, якими є:

- соціальна спрямованість роботи поліції (тобто навчання і професійна підготовка майбутнього поліцейського базується на розумінні пріоритету захисту насамперед прав і свобод громадянина);

- розгалуженість поліцейських систем, наявність поліцейських органів у різних міністерствах і відомствах, незалежність їх одне від одного, що означає складність і структурованість побудови системи підготовки фахівців, орієнтованість їх не лише на загальні завдання правоохоронної діяльності [3], а передусім на специфіку конкретної роботи в конкретній поліцейській службі (у такому випадку максимально скорочується період адаптації до професійної діяльності, вона досягає необхідної ефективності);

- глибоке розуміння того, що поліція зобов'язана надати допомогу кожному громадянину у будь-яких надзвичайних ситуаціях; до миттєвих і правильних дій у всіх цих випадках поліцейський повинен бути готовим беззастережно, його навички під час підготовки мають бути доведені до автоматизму;

- позапартійність у роботі поліції, що означає, що майбутній фахівець психологічно готується до того, що обраний ним професійний шлях накладає певні обмеження щодо проявів політичних і партійних переконань, навчається неупередженості у своїй службовій діяльності, усвідомленню й переконаності в тому, що поліція служить народу й державі, а не партіям чи класам;

- високий професіоналізм поліції, який досягається не лише завдяки глибокій професійній підготовці у фахових поліцейських закладах освіти, – поліцейський змушений протягом усієї служби навчатись, від цього залежать його просування по службі, присвоєння спеціального звання, оплата праці, пільги тощо. Тому підготовка в ЗВО повинна закласти не лише знання й уміння, а і здатність до саморозвитку, адаптації до нових соціальних,

інформаційних, технічних і технологічних вимог, кваліфікованого здобуття нових знань шляхом самоосвіти – тобто має ґрунтуватись на засадах випереджальної освіти;

Проаналізувавши все викладене вище, можна зробити висновки, що, організація системи підготовки фахівців для слідчих органів поліції у багатьох європейських країнах здебільшого збігаються. Відзначимо, що в Україні активно застосовується зарубіжний досвід підготовки поліцейських. Між тим, слід зазначити, що в системі підготовки поліцейських у ВЗО в Україні застосовується дуже багато схожих принципів, хоча є свої відмінності у способі підготовки. Втім система підготовки українських поліцейських України ґрунтуються на провідному зарубіжному досвіді, що звісно має свої позитивні результати, бо багаторічний досвід підготовки поліцейських інших країн саме за цими принципами позитивно відбивається на подальшій поліцейській діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Іваниця А. В. Підготовка кадрів для органів Національної поліції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 1 (22). Том 2. 2018. С. 212-215.
2. Мартиненко О. Система підготовки польської поліції (за матеріалами МВС України) // Права людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи : сайт. URL: <http://khp.org/index.php?id=1399022448>.
3. Зарубіжний досвід організації підготовки кадрів поліцейських систем // Vuzlib : сайт. URL: https://www.pravo.vuzlib.su/book_z809_page_69.html.

Оксана Олександрівна ПАНОВА,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри кримінального права і процесу

Юридичного факультету Національного авіаційного університету;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3533-5076>

НАВЧАННЯ КРИЗЬ ПРАКТИКУ: ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Підготовка кадрів у вищих навчальних закладах потребує ретельної уваги та організації. Насамперед це стосується визначення спеціальностей та набуття здобувачами вищої освіти зазначених компетенцій по тим спеціальностям, які вони обрали на початку свого становлення в доросле життя.

Підготовка спеціалістів для сектору безпеки та оборони визначається специфічними спеціальностями передусім це залежить від напрямку сектору безпеки і оборони України (сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки), в яких знайдуть своє відображення практичні результати навчання отримані здобувачами вищої освіти.

Так, наприклад, здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

вищої освіти зі спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» відповідно до «Стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 578 від 30.04.2020 року, повинні набути спеціальну (фахову) компетентність «СК16. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях, а також здатність на-